

Anayasa Mahkemesi'nden Örnek Karar: Kamusal Denetim Kamu Eliyle Yapılır

Denetim şirketleri kurularak, bu şirketlerden hizmet alınmasının önünü açan kanun, Anamuhalefet Partisi (Cumhuriyet Halk Partisi) TBMM Grubu adına Grup Başkanvekilleri Kemal ANADOL ile M. Akif HAMZAÇEBİ tarafından iptali istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne götürülmüştü. 6094 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 4. maddesiyle, 5346 sayılı Kanun'un 6. maddesinden sonra gelmek üzere eklenen 6/c maddesinin son fıkrasının "...veya gerektiğinde masrafları ilgililerine ait olmak üzere EPDK tarafından yetkilendirilecek denetim şirketlerinden hizmet satın alınarak EPDK tarafından yaptırılabilir. Denetim şirketleri ile ilgili uygulamaya ilişkin usul ve esaslar, Bakanlık görüşü alınmak kaydıyla EPDK tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir" bölümünün,

• Yenilenebilir enerji kaynaklarının elektrik enerjisi üretimi amaçlı kullanımının, kamu düzeni ve yararına ilişkin olduğu,

• 5346 sayılı Kanun'un ise, "yenilenebilir enerji kaynaklarının elektrik enerjisi üretimi amaçlı kullanımının yaygınlaştırılması, bu kaynakların güvenilir, ekonomik ve kaliteli biçimde ekonomiye kazandırılması, kaynak çeşitliliğinin artırılması, sera gazı emisyonlarının azaltılması, atıkların değerlendirilmesi, çevrenin korunması ve bu amaçların gerçekleştirilmesinde ihtiyaç duyulan imalat

sektörünün geliştirilmesi" amacıyla çıkarılmış olduğu,

• Bu amaca yönelik hizmetlerin, devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin dışında, gerçek ve tüzel kişilerce yaptırılmasının Anayasaya ve genel hükümlere göre yürütülmesi mümkün olmakla birlikte, 5346 sayılı Kanun kapsamındaki üretim tesisleri ile elektrik üretim ve dağıtım yapıları diğer tesislerin lisansı kapsamındaki denetiminin genel idare esaslarına göre yürütülmesi gereken bir kamu hizmeti olduğu,

• Kamu hizmetlerinin, devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin dışında, gerçek ve tüzel kişilerce yürütülse bile, bunların hukuka uygunluk denetiminin aslı ve sürekli bir kamu görevi olduğu,

• Bu durum karşısında, bu hizmetin ancak memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle yürütülmesi gerektiği,

• Denetim şirketlerinin, merkezi idarenin gözetim ve denetimi altında onun bir birimi durumunda olan kuruluşlar olmadıkları,

• EPDK tarafından yapılacak denetimin gerektiğinde masrafları ilgililerine ait olmak üzere EPDK tarafından yetkilendirilecek denetim şirketleri tarafından yapılacak denetim hizmetinin, genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü olunan kamu hizmetlerinin gerektirdiği aslı ve sürekli görevlerden olduğu,

• Bu itibarla söz konusu denetim şirketi elemanlarının, Anayasanın

128. maddesinde nitelikleri belirtilen "**kamu görevlileri**" deyimini kapsamına girmediği,

gerekçeleriyle Anayasaya açıkça aykırı olduğu ve uygulanması halinde giderilmesi güç ya da olanaksız zarar ve durumlar doğacağı için, iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talebiyle Anayasa Mahkemesinde iptal davası açılmıştı.

Anılan davaya ilişkin olarak Anayasa Mahkemesi tarafından verilen 5.7.2012 tarih ve 2011/27 E 2012/101 K sayılı karar 06.10.2012 tarih ve 28433 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı.

Buna göre;

• Anayasa'nın 128. maddesinde de "**Devletin, kamu iktisadî teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği aslı ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür...**" denilmekte olduğu,

• 5346 sayılı Kanun kapsamındaki üretim tesisleri ile elektrik üretim ve dağıtım yapıları diğer tesislerin lisansı kapsamındaki incelenmesi ve denetlenmesi işlemlerinin kamu hizmeti niteliği taşıdığı,

• Dava konusu kanun hükmünde bu inceleme ve denetlemenin EPDK tarafından yapılacağı veya gerektiğinde EPDK tarafından yetkilendirilecek denetim şirketlerinden hizmet satın alınarak yaptırılabilceğinin belirtilmiş olduğu,

• Hizmet satın alınarak yaptırıla-

çak denetimde, denetim şirketlerinin yetkilerinin sınırları, söz konusu denetim sonuçlarının EPDK yönünden bağlayıcılık taşıyıp taşımadığı ve bu aşamada EPDK'nın denetim yetkisinin ayrıca devam edip etmediği, lisans kapsamında yapılan inceleme ve denetimlerde denetlenen şirket ile denetleyen şirketin yükümlülüklerini tam olarak yerine getirmediğinin ya da usulsüzlük yapıldığının tespiti halinde uygulanacak yaptırım ve sonuçları, denetimin tekrarlanabilirliği hususlarında dava konusu kuralda bir açıklık bulunmadığı, denetim şirketleri ile ilgili uygulamaya ilişkin usul ve esasların Bakanlık görüşü alınmak kaydıyla EPDK tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceğinin belirtilmesi ile yetinilmiş olduğu,

• Denetim şirketlerinin yetkileri ve nitelikleri ile bu şirketlerce yapılacak denetimin usul ve esaslarına ilişkin temel ilkeler belirlenmeksizin ve çerçevesi çizilmeksizin, yürütme organına düzenleme yetkisi verilmesi, yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesine aykırılık oluşturduğu,

• Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelere birinin "**belirlilik**" olduğu, bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olması gerektiği,

• Denetim şirketlerince yapılacak denetimin usul ve esaslarına ilişkin

temel ilkelerin belirlenmemesi, söz konusu kuralın belirsizliğine de yol açmakta olduğu ve bu belirsizliğin, Anayasa'nın 2. maddesine aykırılık oluşturduğu gibi dava konusu kural yönünden Devletin, kamu iktisadî teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği aslî ve sürekli görevlerin memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görüleceğini öngören Anayasa'nın 128. maddesi yönünden yapılacak denetime de engel oluşturduğu,

• Anayasa'nın 10. maddesinde, "**Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir... Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar**" denilmekte olduğu,

• Bu yasağın, birbirinin aynı durumunda olanlara ayrı kuralların uygulanmasını, ayrıcalıklı kişi ve toplulukların yaratılmasını engellemekte olduğu, aynı durumda olanlar için farklı düzenleme, eşitliğe aykırılık oluşturacağı, başka bir anlatımla, kişisel nitelikleri ve durumları özdeş olanlar arasında, yasalara konulan kurallarla değişik uygulamalar yapılamayacağı,

• İnceleme ve denetimin EPDK

tarafından yapılması halinde denetlenen bakımından mali bir külfete yol açmamakta iken söz konusu denetimin EPDK tarafından yetkilendirilen denetim şirketlerinden hizmet satın alınarak yaptırılması halinde denetim masraflarının denetlenenden alınması sonucuna yol açan düzenleme, denetlenenler yönünden aynı hukuki konumda bulunan şirketlere farklı işlem ve yükümlülükler getirilmesi sonucunu doğurduğu ve eşitlik ilkesine de aykırı olduğu yönünde yapılan tespitlerle **6094 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 4. maddesiyle 5346 sayılı Kanun'un 6. maddesinden sonra gelmek üzere eklenen 6/c maddesinin son fıkrasının "...veya gerektiğinde masrafları ilgililerine ait olmak üzere EPDK tarafından yetkilendirilecek denetim şirketlerinden hizmet satın alınarak EPDK tarafından yaptırılabilir. Denetim şirketleri ile ilgili uygulamaya ilişkin usul ve esaslar, Bakanlık görüşü alınmak kaydıyla EPDK tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir."** bölümünün Anayasa'ya aykırı olduğuna ve **İPTALİNE karar verilmiştir.**

Anayasa Mahkemesi kararının tam metnine www.izmir.emo.org.tr adresinden ulaşabilirsiniz.

Elektrik Piyasası Dağıtım Yönetmeliği'nde Değişiklik

11.09.2012 tarih ve 28408 sayılı Resmi Gazete'de ELEKTRİK PİYASASI DAĞITIM YÖNETMELİĞİ'nde "Bağlantı Noktası" ile ilgili 7. maddede değişiklik yapıldı. Yapılan değişiklikler 31.12.2013 tarihinde yürürlüğe girecek.

MADDE 7-

(1) AG seviyesindeki bağlantı noktası; irtibat hattının dağıtım sistemine bağlandığı noktadır.

(2) YG seviyesindeki bağlantı noktası; dağıtım şirketi ile kullanıcı arasında yapılan bağlantı ve/veya sistem kullanım anlaşmasında yer alan hükümler çerçevesinde dağıtım

şirketi tarafından belirlenen noktadır.

(3) Dağıtım şirketi tarafından kalıcı olarak temin edilen sayaçların mülkiyeti, dağıtım şirketine aittir. Sayaçların kullanıcı mülkiyetinde olması durumunda da bağlantı noktası aynıdır.

Elektrik Piyasası Müşteri Hizmetleri Yönetmeliği'nde Değişiklik

11.09.2012 tarihli ve 28408 sayılı Resmi Gazetede Elektrik Piyasası Müşteri Hizmetleri Yönetmeliği'nde değişiklikler yapıldı. Yapılan değişikliklerle; yönetmeliğin Resmi Gazete'de yayımı tarihinde yürürlüğe girmek üzere; Tanımlar bölümüne DSİ, OSOS ve Yeraltı Suyu Kullanma Belgesine ilişkin tanımlar ilave edildi. Usulsüz Elektrik Tüketimine ilişkin olarak 14. maddeye aşağıdaki hüküm ilave edildi. Buna göre;

7/6/2011 tarihli ve 27957 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan DSİ Yeraltı suyu Ölçüm Sistemleri Yönetmeliği uyarınca; DSİ tarafından verilen Yeraltı Suyu Kullanma Belgesinde belirtilen, yeraltı suyundan çekilebilecek azami su için gerekli yıllık elektrik enerjisi tüketim miktarını aşan müşterinin elektrik enerjisi, DSİ'nin bildirim üzerine dağıtım lisansı sahibi tüzel kişi tarafından en geç yedi gün içerisinde kesilecek. 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanun hükümleri uyarınca yeraltı suyundan çekilebilecek azami su için gerekli yıllık elektrik enerjisi tüketim miktarını gösterir Yeraltı Suyu Kullanma Belgesi alınmadan elektrik enerjisi bağlanamayacak. Mevcut yeraltı suyu kullanıcılarının elektrik enerjisi; kullanıcıların, 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanunda ölçüm sistemi kurulması için öngörülen süre sonuna kadar elektrik enerjisi tüketim limitini gösteren Yeraltı Suyu Kullanma Belgesini ibraz edememesi halinde, DSİ'nin bildirimine müteakip Dağıtım Şirketince en geç yedi gün içerisinde kesilecek. Müşterinin elektrik enerjisinin DSİ'nin bildirim üzerine kesilmesi halinde doğabilecek ihtilaflarda sorumluluk DSİ'ye ait olacak.

Ayrıca Sayaç ve Kontrol Ekipmanı ile ilgili Genel Hükümlerin yer aldığı 16. maddeye ilave edilen hükümlere göre sayacın; 11/1/1989 tarihli ve

3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanunu hükümleri doğrultusunda dağıtım lisansı sahibi tüzel kişi tarafından, her türlü ayar, kalibrasyon ve bakım için periyodik olarak kontrol ettirilmesi esas olacak. Periyodik kontroller için gerekli masraflar, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından belirlenen bedeller üzerinden; sayacın sökme ve takma bedeli, Kurul tarafından onaylanan bedeller üzerinden sayaç maliği tarafından karşılanacak.

Öte yandan 31.12.2013 tarihinden itibaren yürürlüğe girmek üzere; Sisteme Bağlantı Yapılmasına ilişkin 7. maddeye ilave edilen hükümler uyarınca, **dağıtım sistemine yeni bağlanacak olan müşterinin sayacının temini ve montajı ilgili dağıtım lisansı sahibi tüzel kişi tarafından yapılacaktır.** Sisteme bağlantı yapılması talebiyle başvuran kişi; sayaç dışında, ölçü sistemine ilişkin her türlü tesisat ve bağlantı elemanlarını, ilgili dağıtım şirketi tarafından onaylanmış projesine göre tesis etmekle yükümlü olacak.

Öte yandan yine 31.12.2013 tarihinden itibaren yürürlüğe girmek üzere Sayaç Kontrolüne ilişkin 18. madde aşağıdaki şekilde değiştirildi.

MADDE 18 — (Maddedeki değişiklik 31/12/2013 tarihinde yürürlüğe girecektir.)

(1) Sayacın arızalanması veya ölçme hassasiyetinden şüphe edilmesi halinde, ilgili tüzel kişi veya müşteri tarafından sayacın kontrolü talep edilebilir. Bu talep, dağıtım lisansı sahibi tüzel kişi tarafından 3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanunu hükümleri çerçevesinde karşılanır. Sayacın doğru tüketim kaydettiğinin tespiti halinde oluşan bedeller talep sahibi tarafından karşılanır.

(2) Sayacın yerinden sökülmesi durumunda; sökülen sayacın yerine dağıtım lisansı sahibi tüzel kişi tarafın-

dan geçici olarak, asgari sökülen sayacın fonksiyonlarını yerine getirecek nitelikte bir sayaç takılır. Ancak, geçici olan bu uygulama bir aydan fazla olamaz. Sökülen sayacın yeniden kullanılamaz durumda olduğu tespit edildiği takdirde dağıtım lisansı sahibi tüzel kişi tarafından 22/3/2003 tarihli ve 25056 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Elektrik Piyasasında Kullanılacak Sayaçlar Hakkında Tebliğe uygun olarak yeni bir sayaç takılır.

(3) Sayaç sökme takma bedelleri her yılın Ekim ayı sonuna kadar dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiler tarafından belirlenerek Kuruma önerilir ve Kurul onayı ile yürürlüğe konulur.

Son olarak yine 31.12.2013 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yönetmeliğe aşağıdaki geçici madde ilave edildi.

“GEÇİCİ MADDE 10 – 3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanununa göre damga süresi dolan **müşteri mülkiyetindeki sayaçlara ilişkin olarak sayaç sökme takma, ayar, kalibrasyon ve bakım gibi sayacın değiştirilmesi sürecinde oluşacak bedellerin, yeni sayaç temini ve montaj bedelinden daha yüksek olduğu durumda;** sayaç, dağıtım lisansı sahibi tüzel kişi tarafından Kurum tarafından onaylı yatırım programına uygun dönüşüm planı çerçevesinde sökülerek müşteriye teslim edilir, **yerine Elektrik Piyasasında Kullanılacak Sayaçlar Hakkında Tebliğ'e uygun olarak yeni bir sayaç, dağıtım lisansı sahibi tüzel kişi tarafından takılır.** OSOS kapsamındaki sayaçlar için sayaç sökme takma, ayar, kalibrasyon ve bakım bedellerine bakılmaksızın sayaç sökülerek müşteriye teslim edilir, yerine OSOS teknik özelliklerine uygun yeni bir sayaç dağıtım lisansı sahibi tüzel kişi tarafından takılır.”